

سازمان توسعه تجارت ایران

دفتر همکاری ایران و اوراسیا

برگزاری نشست هماهنگی آغاز مذاکرات موافقت‌نامه تجارت

آزاد ایران و اوراسیا

۹۹/۱۱/۲۷ - سازمان توسعه تجارت ایران

نخستین نشست مشورتی بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا جهت هماهنگی برای آغاز مذاکرات عقد موافقت‌نامه تجارت آزاد فی‌مابین، با حضور سر تیم های مذاکره‌ای دو طرف به صورت ویدئویی در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۹۹ در سازمان توسعه تجارت ایران برگزار شد.

✦ در این نشست خطوط کلی مذاکرات مورد بحث قرار گرفت و طرفین بحث و تبادل نظر لازم را به عمل آورده و عزم خود را نسبت به آغاز عملی مذاکرات اعلام کردند.

✦ میرهادی سیدی، مشاور امور بین‌الملل سازمان توسعه تجارت ایران و سر تیم مذاکره‌ای کشورمان در این نشست با بیان اینکه دولت ایران از گسترش همکاری‌های اقتصادی و مبادلات فی‌مابین حمایت می‌کند، گفت: مجوز آغاز مذاکرات برای تبدیل توافق فعلی به توافق تجارت آزاد در هیأت دولت صادر شده است و سازمان توسعه تجارت ایران آمادگی دارد با انجام مذاکرات فشرده با طرف اوراسیایی نسبت به انعقاد موافقت‌نامه تجارت آزاد بین دو طرف اقدام کند.

✦ طرف اوراسیایی نیز ضمن اعلام اینکه مجوز مذاکرات در اتحادیه اوراسیا با ایران برای تبدیل موافقت‌نامه تجارت ترجیحی به موافقت‌نامه تجار آزاد در ۱۱ دسامبر ۲۰۲۱ صادر شده است، اعلام کرد: براساس مجوز صادره این اتحادیه وارد گفتگو با سازمان توسعه تجارت ایران شده تا خطوط کلی مذاکرات فی‌مابین را مطرح و توافق لازم را برای آغاز مذاکرات اعلام کند.

✦ در ادامه جلسه محتواهای مربوط به متن موافقت‌نامه و همچنین فهرست‌های کلایی تحت پوشش موافقت‌نامه مطرح شد و دو طرف نظرات خود را در این خصوص عنوان و نسبت به اهم موارد توافق کردند.

آقای زادبوم معاون وزیر و رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران دقایقی در انتهای این نشست حضور پیدا کرده و ضمن تشکر از تیم های مذاکره‌ای دو طرف، ضمن اعلام آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای آغاز مذاکرات، بر تسریع مذاکرات از سوی طرفین تاکید و آمادگی سازمان توسعه تجارت را برای آغاز سریعتر مذاکرات اعلام نموده و اظهار امیدواری کرد که طرف اوراسیایی نیز هماهنگی های لازم را برای تسریع امر در چارچوب اوراسیا به انجام رساند.

برگزاری نشستهای بررسی فهرستهای کالایی در موافقتنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

اولین جلسه بررسی فهرست اقلامی که در چارچوب موافقتنامه آتی تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا مشمول تخفیف تعرفه‌ای نمی‌شوند (فهرست منفی)، در تاریخ ۹۹/۱۲/۳ در سازمان توسعه تجارت ایران و با حضور نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط از دفاتر تخصصی معاونت امور صنایع و معاونت امور معدنی وزارت صمت، وزارت جهاد کشاورزی، اتاق بازرگانی ایران، وزارت نیرو، وزارت امور خارجه و موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی حضور داشتند.

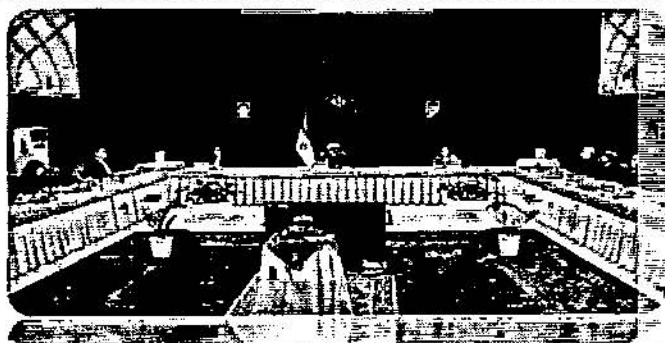
معاون وزیر و رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران با تاکید بر اهمیت انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا جهت حضور در عرصه تجارت بین‌الملل از دستگاه‌های ذی‌ربط خواست موضوع را با جدیت پیگیری و همکاری لازم را در جهت پیشبرد مذاکرات آتی به عمل آورند.

وی گفت: دوره گذار موافقتنامه تجارت آزاد حدود ده سال خواهد بود و لذا می‌توان کاهش تعرفه برای کالاهای حساسی که در فهرست منفی نیستند را به سال‌های آخر انتقال داد و قرار نیست به محض اجرایی شدن موافقتنامه همه تعرفه‌ها به صفر برسد.

بر اساس بررسی‌ها، میانگین صادرات اوراسیا به جهان طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ بالغ بر ۳۹۶ میلیارد دلار بوده که ۲۸۴ میلیارد آن در اقلامی است که در ساختار تعرفه‌ای کشورمان دارای تعرفه بین ۴ و ۱۰ درصد است که این امر بیانگر آن است که عمده اقلام صادراتی اوراسیا در حوزه کالاهای اساسی و مورد نیاز ما بوده یا درجه حساسیت پایین‌تری برای واردات به کشور دارند.

در ادامه این نشست، سازمان توسعه تجارت ضمن اشاره به سابقه موضوع، اعلام کرد که از دو ماه قبلاً کمک مستقیم موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی جلسات منظمی برای بررسی و تحلیل فهرست‌های کالایی در سازمان توسعه تجارت برگزار شده و تحلیل و بررسی علمی لازم در خصوص فهرست‌های درخواستی دستگاهها صورت گرفته است. در نتیجه این تلاشها فهرست‌های کالایی پیشنهادی بخش خصوصی و صنایع با توجه به شاخص‌هایی مانند صادرات اوراسیا به جهان، نسبت صادرات اوراسیا از تجارت جهانی، واردات ایران از جهان و اوراسیا و نرخ تعرفه مورد بررسی دقیق قرار گرفته و به پنج اولویت تقسیم شدند تا برای درج در فهرست منفی در مورد آنها تصمیم‌گیری نهایی انجام شود، همچنین مقرر شد نمایندگان دستگاه‌ها دیدگاه‌های خود را در خصوص فهرست کالایی مزبور ارائه کنند تا طی جلسات مستمر و با توجه به ملاحظات موجود و بررسی‌های تخصصی صورت گرفته، این فهرست ارزیابی و نهایی شود.

نکته: برگزاری جلسات داخلی و هماهنگی بین کارشناسان حوزه‌های ذیربط به طور مستمر در جریان است. دومین جلسه بررسی فهرست منفی نیز با ریاست حمید زادبوم و نمایندگان دستگاهها در تاریخ ۲۴ اسفند ۱۳۹۹ برگزار شد و فهرست‌های استخراج شده در مرحله دوم مورد ارزیابی قرار گرفت.

موافقت هیأت دولت با بررسی عضویت ناظر ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا ۹۹/۱۶/۷۴

معاون وزیر و رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران اعلام کرد: به پیشنهاد وزارت صنعت معدن و تجارت بررسی عضویت ناظر جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه اوراسیا رأی مثبت هیأت وزیران را اخذ کرد و مقرر شده اقدام لازم در این مورد به عمل آید.

اتحادیه اقتصادی اوراسیا که از سال ۲۰۱۵ تشکیل شده در حال حاضر شامل فدراسیون روسیه، قزاقستان، بلاروس، ارمنستان و قرقیزستان است و علاوه بر این، کشورهای مولداوی، ازبکستان و کوبا نیز به عنوان عضو ناظر در این اتحادیه حضور دارند.

اعضای ناظر از امکان حضور در بخش عمده ای از نشستهای اتحادیه برخوردارند. هرچند اعضای ناظر در فرایند تصمیم گیری های داخلی اتحادیه اوراسیا وارد نمی شوند اما از نزدیک می توانند در جریان امور اتحادیه قرار گرفته و دسترسی به اسناد و مستندات غیر طبقه بندی شده این اتحادیه داشته باشند.

شورای عالی کمیسیون اتحادیه اقتصادی اوراسیا به عنوان عالی ترین مرجع این اتحادیه متشکل از سران کشورهای عضو، درخواست کشورها برای عضویت ناظر در این اتحادیه را بررسی و نسبت به اعطای وضعیت ناظر تصمیم گیری می کند.

جلسه هماهنگی راهبردی مذاکرات تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا (۹۹/۱۰/۷۷)

جلسه با حضور حمید زادبوم معاون وزیر و رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران و سید رسول مهاجر، معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه و نمایندگان سازمان توسعه تجارت ایران، وزارت امور خارجه، وزارت نیرو، اتاق بازرگانی ایران، گمرک ج.ا. ایران، وزارت جهاد کشاورزی و معاونت حقوقی ریاست جمهوری در محل سازمان توسعه تجارت ایران، برگزار گردید.

اهم موارد مطروحه در این نشست:

- گزارش عملکرد موافقتنامه موقت طی یکسال اجرایی شدن آن
- گزارش مطالعه تطبیقی متن موافقتنامه های تجارت آزاد اوراسیا با سایر کشورها و فهرست های امتیازات
- گزارش در خصوص فهرست های منفی ارائه شده توسط سایر دستگاهها و مطالعات و بررسی های انجام شده
- لزوم پیگیری و هماهنگی بین دستگاهی به ویژه در حوزه همکاری های حمل و نقل، ترانزیت و بانکی
- رصد و ارزیابی عملکرد دستگاهها در حوزه اجرای موافقتنامه و همکاری در زمینه مذاکرات تجارت آزاد
- انجام مذاکرات با سرپرستی واحد و همکاری دستگاههای ذیربط
- لزوم فرهنگی سازی در زمینه ضرورت کار (انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد) و آگاهی بخشی عمومی در این خصوص

سومین کارگروه ملی قواعد مبدأ در حوزه اوراسیا در تاریخ ۱۸ اسفند ۹۹ در محل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و با حضور نمایندگانی از اتاق بازرگانی ایران، سازمان توسعه تجارت ایران، گمرک ج.ا. ایران، وزارت نیرو، وزارت امور خارجه، موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی و به ریاست محمدرضا کرباسی، معاون امور بین الملل اتاق ایران برگزار گردید.

اهم موارد مطروحه در این نشست:

- ❏ روند رو به رشد همکاری های فیمابین ایران و اوراسیا و صادرات ایران به اوراسیا طی ۱۵ ماه اجرای موافقتنامه
- ❏ صدور حدود ۵۷ هزار گواهی مبدأ موافقتنامه ایران و اوراسیا (CT-3) توسط اتاقهای بازرگانی استانها و پذیرش عمده آنها توسط کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا
- ❏ لزوم فراهم شدن امکان مبادله آنلاین اسناد با طرفهای اوراسیایی
- ❏ بررسی دستور العمل صدور گواهی مبدأ تهیه شده توسط اتاق بازرگانی ایران
- ❏ اهمیت احراز مبدأ کالا و لزوم آموزش صادرکنندگان و مراجع صادرکننده گواهی مبدأ
- ❏ ایجاد دو فاز عملیاتی جهت رسیدن به زیرساختهای مورد نیاز برای صدور دقیق گواهی های مبدأ
- ❏ بررسی چالشهای مربوط به ارزش گذاری کالاهای صادراتی مربوط به حوزه اوراسیا

نکته: امزایی نمودن ضوابط قواعد مبدأ و صدور گواهی مبدأ CT-3 که در فصل ششم موافقتنامه، شامل ۳۶ ماده و دو پیوست، به تفصیل به آن پرداخته شده است، تحت مسئولیت مستقیم اتاقهای بازرگانی (بعنوان مراجع صادرکننده مستند گواهی مبدأ) است و لازم است اتاقهای بازرگانی و فعالان تجاری که قصد بهرمندی از تعرفههای اعطایی را دارند، با دستورالعمل تکمیل فرم گواهی مبدأ آشنایی کامل داشته باشند. در صورتی که گواهی مبدأ CT3 با موارد قیدشده در فصل ششم مطابقت نداشته باشد کالای صادرشده مشمول تعرفههای ترمیمی نخواهد شد.

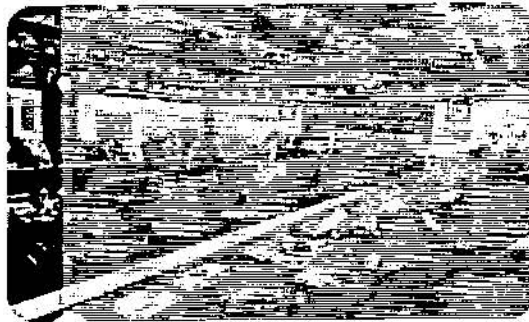
ششمین جلسه کارگروه ملی امور گمرکی موافقتنامه ایران و اوراسیا

گمرک جمهوری اسلامی ایران - ۹۹/۱۱/۲۸

ششمین جلسه کارگروه ملی امور گمرکی موافقتنامه ایران و اوراسیا با حضور نمایندگان گمرک ج.ا. ایران، سازمان توسعه تجارت ایران، وزارت نیرو، وزارت امور خارجه، اتاق بازرگانی ایران، سازمان ملی استاندارد و به ریاست مدیرکل دفتر همکاری بین المللی گمرک ج.ا. ایران در ۲۸ بهمن ۹۹ برگزار گردید.

اهم موارد مطروحه در این جلسه:

- چالشها و مشکلات موجود در بخش صدور، بررسی و تأیید گواهی مبدا موافقتنامه ای ایران و اوراسیا و راهکارها و عملکرد دستگاهها در این خصوص
- بررسی موضوع عدم برخورداری از تخفیفات ترجیحی مندرج در موافقتنامه بابت اقلام صادراتی کشورمان به مقصد کشورهای عضو اوراسیا در صورت عبور از مسیرهای ترانزیتی برخی کشورهای غیر عضو اتحادیه
- بررسی موضوع پیشنهاد اصلاحات احتمالی در بخش ارزش گذاری گمرکی کالا در متن موافقتنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا
- بررسی مصوبات و اقدامات صورت گرفته مطابق صورتجلسه پنجمین نشست کارگروه ملی امور گمرکی از جمله مرجع ملی تأیید گواهی مبدا اوراسیا، مشکلات لینک های ارسال اتاق بازرگانی ایران در خصوص الکترونیکی نمودن صدور و تبادل گواهی مبدا اوراسیا، گزارش اتاق بازرگانی ایران در خصوص برگزاری دوره های آموزشی نحوه تشخیص اصالت ویزگی های گواهی مبدا و تسهیلات مد نظر تجار در خصوص فعالان مجاز اقتصادی

نشست هماهنگی برای برگزاری نمایشگاه اختصاصی اوراسیا در اردیبهشت ۱۴۰۰ - ۹۹/۱۲/۶

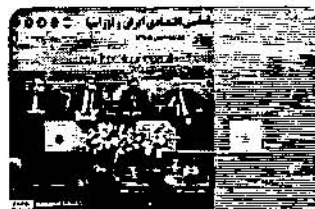
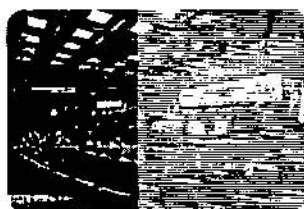
نشست هماهنگی نمایشگاه اقتصادی اوراسیا با حضور مقامات ارشد سازمان توسعه تجارت ایران، وزارت صمت، وزارت نیرو، وزارت تعاون، امور خارجه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، وزارت نفت، وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاههای ذیربط و نمایندگان تجاری کشورهای روسیه، ارمنستان، قرقیزستان، بلاروس و قزاقستان چهارشنبه ۶ اسفند ۹۹ در سازمان توسعه تجارت ایران برگزار شد.

اولین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا در تاریخ های ۲۸ لغایت ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۰ در محل دائمی نمایشگاه های بین المللی تهران با حضور شرکتهای مطرح در حوزه تجارت فیما بین و مقامات دو طرف برگزار می شود.

برگزاری همایش ها و نشست های تخصصی و آموزشی در خصوص تجارت ایران و اوراسیا

کنفرانس اوراسیا و تجارت جهانی روز پنجشنبه مورخ ۱۴ اسفند ۹۹، در سالن همایش دانشگاه الزهرا و با حضور مشارکت کنندگان از بخش خصوصی و علاقه مندان برگزار شد. پانل اول با طرح موضوع توافقنامه و مباحث و اطلاعات پایه‌ای و کلان توافق ایران و اوراسیا (به همراه پرسش و پاسخ) و با سخنرانی مشاور امور بین الملل و دبیر میز اوراسیای سازمان توسعه تجارت ایران، مدیر کل دفتر همکاری بین الملل گمرک ج.ا. ایران، رئیس اداره همکاری چندجانبه وزارت امور خارجه و رئیس بخش حقوقی موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی برگزار شد. در ادامه پانل دوم با موضوع اقتضائات بازار و بازاریابی اوراسیا و مباحث بانکی (به همراه پرسش و پاسخ) و با سخنرانی رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و قزاقستان، نایب رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و روسیه، مدیر کل صدور بیمه‌نامه‌های صندوق ضمانت صادرات ایران، معاون ارزی شعبه مرکزی بانک توسعه صادرات ایران، نماینده ازیر بانک روسیه، رایزن اسبق بازرگانی ایران در ارمنستان ارائه گردید.

همایش دیپلماسی اقتصادی ایران و اوراسیا، روز چهارشنبه ۸ بهمن ۹۹، توسط اتاق بازرگانی تهران با مشارکت موسسه مطالعات خلیج فارس و همکاری اتاق‌های مشترک ایران و روسیه، ایران و ارمنستان و ایران و قزاقستان و با حضور مقامات دولتی و فعالان اقتصادی ایران برگزار شد. در این همایش ۱۰ پانل تخصصی برای بررسی کارشناسی مشکلات توسعه تجارت بین ایران و اتحادیه اوراسیا برقرار شد که در آن مشکلات مطرح و راهکارهای پیشنهادی نیز عنوان شد.

در سه ماهه پایان سال، وبینارها و دوره های آموزشی متعددی با موضوع تجارت ایران و اوراسیا و موافقتنامه فیما بین برگزار شده که از آن جمله می توان به برگزاری پنل مربوط به موافقتنامه تجاری ایران و اوراسیا در همایش نشست ملی راهبردهای مبادلات اقتصادی در مسیر جاده ابریشم توسط وزارت صمت ، وینار بررسی چالشهای اجرای موافقتنامه ایران و اوراسیا، راهکارها و راهبردها توسط موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی، دوره آموزشی مجازی موافقتنامه ایران و اوراسیا توسط مرکز آموزش بازرگانی با همکاری گمرک برای مسئولین و کارشناسان گمرکات استانهای شمالی کشور اشاره نمود.

آمارهای تحلیلی تجارت در چارچوب موافقتنامه موقت ایران و اوراسیا

(منبع: آمار؛ گمرک ج.ا.ایران)

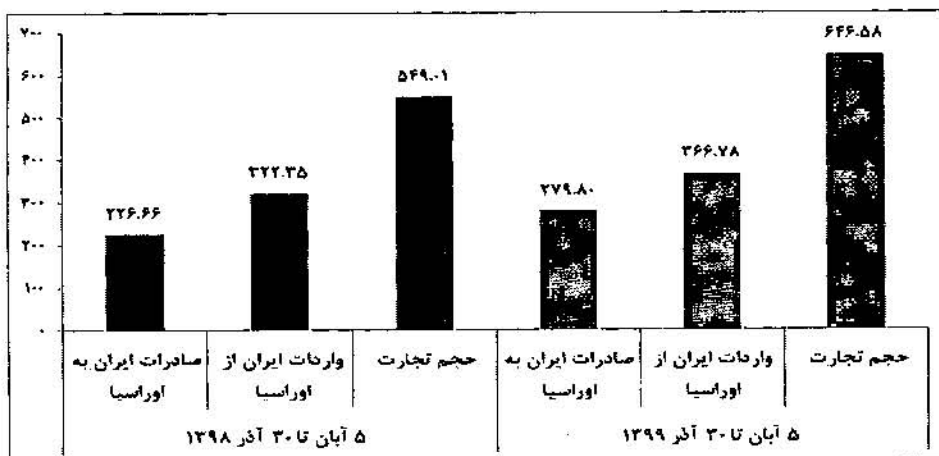
مقایسه تجارت کل ایران و اوراسیا پس از اجرای موافقتنامه (۵ آبان ماه ۱۳۹۸ تا ۳۰ آذر ۱۳۹۹) با مدت مشابه سال قبل

بر اساس آمارهای گمرک ج.ا.اسلامی ایران، حجم تجارت کشورمان با مجموع پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا طی ۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه سال جاری، ۶۴۶.۵۸ میلیون دلار بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (۵۴۹.۰۱) رشد ۱۰ درصدی داشته است.

کل واردات ایران از اوراسیا پس از اجرای موافقتنامه تا ۳۰ آذر ۹۹ بالغ بر ۳۶۶.۷۸ میلیون دلار بوده که نسبت به دوره مشابه سال قبل ۱۴ درصد رشد داشته است.

همچنین صادرات ایران به آن اتحادیه طی این مدت رشد ۲۳ درصدی را از لحاظ ارزش نشان می دهد و کسری تجاری با آن اتحادیه به میزان ۹ میلیون دلار بهبود یافته است.

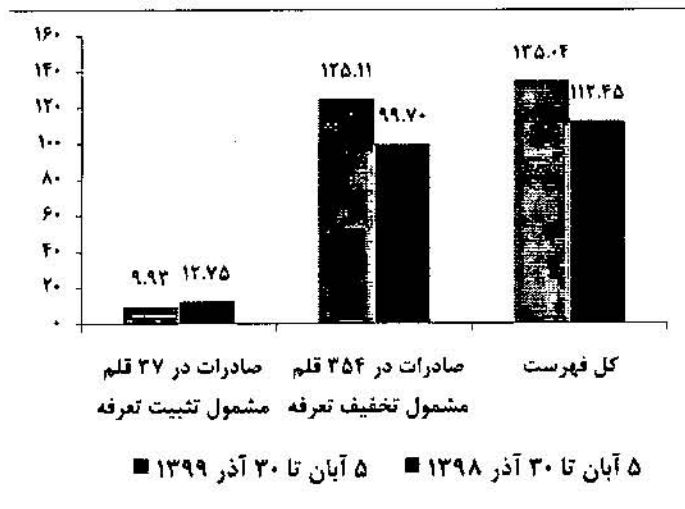
مقایسه تجارت کل ایران و اوراسیا پس از اجرای موافقتنامه (۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه ۱۳۹۹) با مدت مشابه سال قبل

مقایسه تجارت در اقلام مشمول موافقتنامه موقت تشکیل منطقه تجارت آزاد بین ج.ا.ایران و

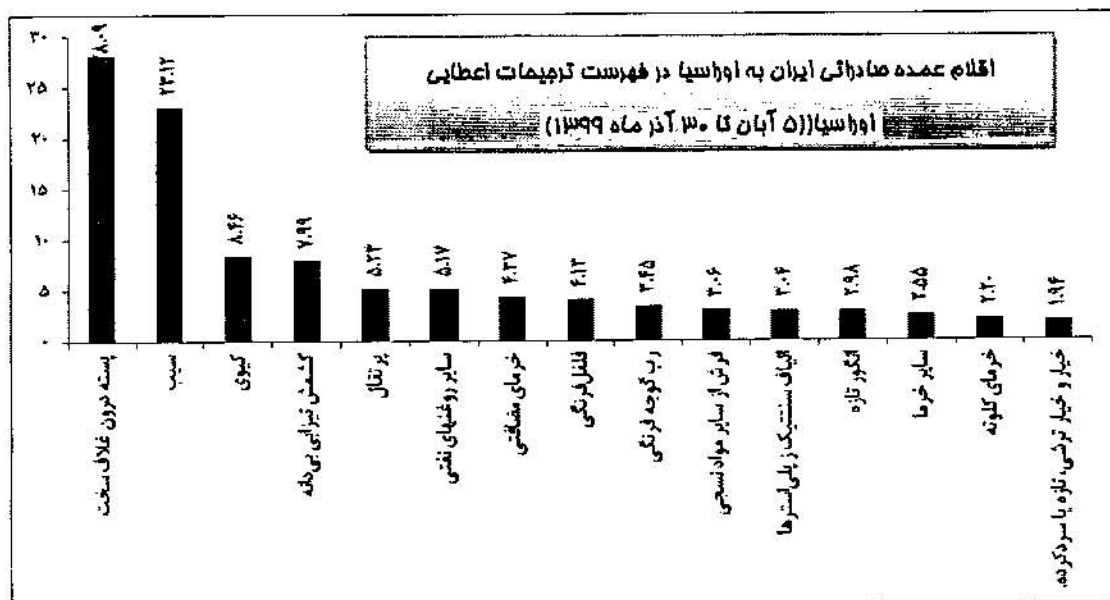
اتحادیه اقتصادی اوراسیا بعد از اجرای موافقتنامه (۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه ۱۳۹۹) با مدت مشابه

موافقت نامه موقت تجاری فیما بین ج.ا.ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا مشتمل بر دو فهرست کالایی شامل ترجیحات اعطایی اتحادیه اقتصادی اوراسیا به ایران (۵۰۴ کد کالا) و ترجیحات اعطایی ایران به آن اتحادیه (۳۹۰ کد کالا) می باشند. این ترجیحات به صورت تخفیف تعرفه ای و یا تثبیت تعرفه در سال پایه (عدم افزایش تعرفه برای طرف مقابل) می باشند. جهت برآورد میزان تجارت فیما بین ایران و اوراسیا در اقلام مشمول موافقتنامه، میزان صادرات ایران به اوراسیا (شامل پنج کشور روسیه، ارمنستان، قرقیزستان، قزاقستان و بلاروس) در فهرست ترجیحات اعطایی اوراسیا به ایران و واردات ایران از اوراسیا در فهرست ترجیحات اعطایی ایران به اوراسیا محاسبه می شود.

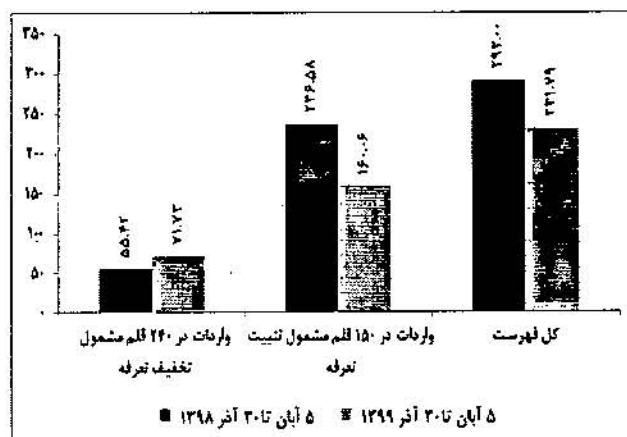
صادرات ایران به اوراسیا در فهرست اقلام ترجیحی اوراسیا به ایران، از زمان اجرای موافقتنامه (۵ آبان ۱۳۹۸) تا ۳۰ آذر ۱۳۹۹ به ۱۳۵.۰۴ میلیون دلار رسیده که نسبت به مدت مشابه قبل ۲۰ درصد رشد داشته است. همچنین در خصوص کالاهای مشمول تثبیت تعرفه کاهش ۲۲ درصدی در میزان صادرات ایران به اوراسیا و در کالاهای مشمول تخفیف تعرفه ۲۵ درصد رشد مشاهده میشود.

صادرات ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا در اقلام ترجیحی طی ۵ آبان تا ۳۰ آذر سال جاری نسبت به دوره مشابه ۲۰ درصد رشد نشان می دهد. این رشد در اقلام مشمول تخفیف ۲۵ درصد بوده است. از مجموع ۱۳۵.۰۴ میلیون دلار صادرات ایران به اوراسیا در اقلام ترجیحی طی ۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه سال جاری (مطابق آمار گمرک ج.ا. ایران) ۹.۹۳ میلیون دلار معادل ۷ درصد صادرات کشورمان به اتحادیه اوراسیا در اقلام ترجیحی مشمول تثبیت تعرفه شده اند (۳۷ قلم) و ۱۲۵.۱۱ میلیون دلار یعنی معادل ۹۳ درصد صادرات در اقلامی بوده که مشمول کاهش تعرفه شده اند (۳۵۴ قلم)

میزان واردات ایران از اوراسیا در فهرست اقلام ترجیحی ایران به اوراسیا از زمان اجرای موافقتنامه (۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه سال جاری) به ۲۳۱.۷۹ رسیده که نسبت به مدت مشابه قبل (۵ آبان ۱۳۹۷ تا ۳۰ آذر ۱۳۹۸) ۲۱ درصد کاهش داشته است. همچنین در خصوص کالاهای مشمول تثبیت تعرفه کاهش ۳۲ درصدی در میزان واردات ایران از اوراسیا و کالاهای مشمول تخفیف تعرفه، ۲۹ درصد افزایش را نشان میدهند.

از مجموع ۲۳۱.۷۹ میلیون دلار کل واردات ایران از اوراسیا در اقلام ترجیحی از ۵ آبان تا ۳۰ آذر ماه سال جاری (مطابق آمار گمرک ج.ا.ایران)، فقط میزان ۷۱.۷۳ میلیون دلار معادل ۳۱ درصد واردات ایران از اتحادیه اقتصادی اوراسیا در اقلام ترجیحی مشمول تخفیف تعرفه ایبه آن اتحادیه شده اند (۲۴۰ قلم) و ۱۶۰۰۰۶ میلیون دلار یعنی معادل ۶۹ درصد واردات در اقلامی بوده که هیچ تخفیف تعرفه ای به اتحادیه اوراسیا تعلق نگرفته است (۱۵۰ قلم).

